

Uchwała z dnia 19 grudnia 2008 r.

III SZP 2/08

Przewodniczący SSN Kazimierz Jaśkowski, Sędziowie SN: Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Andrzej Wróbel.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 19 grudnia 2008 r. sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych SA z siedzibą w W. o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, na skutek zagadnienia prawnego przekazanego postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 8 lipca 2008 r. [...]

„Czy pełnomocnikiem procesowym Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone może być pracownik Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ?”

p o d j ą ł uchwałę:

Pracownik Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie może być pełnomocnikiem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

U z a s a d n i e

Postanowieniem z dnia 8 lipca 2008 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie po rozpoznaniu na rozprawie sprawy z powództwa Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Prezesa UOKiK) przeciwko Powszechnemu Zakładowi Ubezpieczeń S. A. z siedzibą w W. o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie z dnia 26 listopada 2007 r. przedstawił na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu następujące zagadnienie prawne: „Czy pełnomocnikiem procesowym Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i

Konsumentów w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone może być pracownik Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów?”

Wątpliwości Sądu Apelacyjnego dotyczące zasad reprezentacji Prezesa UOKiK pojawiły się w następującym stanie faktycznym. Pozwem z dnia 11 kwietnia 2007 r., który wpłynął do Sądu Okręgowego w dniu 17 maja 2007 r., skierowanym przeciwko PZU SA, podpisanym z upoważnienia Prezesa UOKiK przez Zastępcę Dyrektora Departamentu Polityki Konsumenckiej, Prezes UOKiK wniósł o uznanie wskazanych w pozwie postanowień wzorca umowy - Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Autocasco - za niedozwolone. Upoważnienie dla Zastępcy Dyrektora Departamentu Polityki Konsumenckiej zostało udzielone przez Prezesa UOKiK na podstawie art. 86 k.p.c. oraz art. 87 § 2 k.p.c. w związku z § 2 Statutu UOKiK stanowiącego załącznik do Zarządzenia nr 142 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 2001 r. w sprawie nadania statutu UOKiK (M.P. Nr 47, poz. 779 ze zm.). W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o zwrot pozwu lub o jego odrzucenie z uwagi na brak umocowania do wytoczenia powództwa osoby wnoszącej pozew. Zdaniem strony pozwanej upoważnienie z 11 kwietnia 2007 r. nie daje umocowania komukolwiek do wystąpienia z pozwem w imieniu Prezesa UOKiK, gdyż upoważniona na jego mocy osoba - Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Konsumenckiej - nie może być pełnomocnikiem Prezesa UOKiK jako pracownik tego Urzędu. Powołany w upoważnieniu przepis art. 87 § 2 k.p.c. umożliwia ustanowienie pracownika pełnomocnikiem tylko w przypadku przedsiębiorców lub osób prawnych. Prezes UOKiK nie jest ani osobą prawną, ani przedsiębiorcą. Na podstawie art. 479³⁸ k.p.c. jedynym podmiotem uprawnionym do występowania z powództwem o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest Prezes UOKiK. Zdaniem pozwanej postanowienia statutu UOKiK upoważniają Prezesa tego Urzędu jedynie do udzielania pracownikom upoważnienia do podejmowania decyzji w imieniu Prezesa UOKiK, a nie do udzielania pracownikom pełnomocnictw procesowych. Dlatego Prezes UOKiK może występować w postępowaniu przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów jedynie samodzielnie albo przez pełnomocników procesowych określonych w art. 87 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy-Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił powyższy wniosek pozwanej; uznając, że w sprawie nie zachodzą podstawy uzasadniające zwrot bądź odrzucenie pozwu, wyrokiem z dnia 26 listopada 2007 r. uwzględnił w części powództwo Prezesa UOKiK. W uzasadnieniu wyroku wskazano, że legityma-

cja czynna Prezesa UOKiK do wytoczenia pozwu o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone wynika bezpośrednio z art. 479³⁸ k.p.c. Prezes UOKiK może w takiej sprawie udzielić pełnomocnictwa pracownikowi Urzędu na podstawie art. 86 k.p.c. i art. 87 § 2 k.p.c. w związku z § 2 statutu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, obowiązującego w dacie wniesienia pozwu.

Wyrok Sądu Okręgowego został zaskarżony apelacją przez obie strony postępowania. Apelację w imieniu Prezesa UOKiK wniosła Monika S. - dyrektor Departamentu Polityki Konsumenckiej, legitymująca się pełnomocnictwem Prezesa UOKiK do wniesienia apelacji od wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 26 listopada 2007 r.

W apelacji strony pozwanej podniesiono zarzut naruszenia art. 479^{8a} § 1 k.p.c. przez jego niezastosowanie i niezwrócenie pozwu, który posiadał nieusuwalne braki formalne, gdyż został podpisany przez osobę niemogącą występować w niniejszej sprawie. Poza argumentami podniesionymi w toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji, strona pozwana dodatkowo podniosła, że w postępowaniach w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone Prezes UOKiK może działać wyłącznie na podstawie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego a nie przepisów uokik, ponieważ zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm., dalej: uokik), jej postanowień nie stosuje się do spraw o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Zdaniem pozwanej przepis § 2 statutu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów nie upoważnia Prezesa UOKiK do udzielania pełnomocnictw procesowych pracownikom do występowania przed sądem, a jedynie do „podejmowania decyzji w określonych sprawach, w jego imieniu”, a zatem decyzji wydawanych na podstawie uokik.

Rozpoznając apelacje obu stron od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, Sąd Apelacyjny powziął wątpliwość będącą przedmiotem zagadnienia prawnego w niniejszej sprawie. W uzasadnieniu postanowienia Sąd Apelacyjny wskazał, że Prezes UOKiK jest centralnym organem administracji rządowej, właściwym w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów, a swoje zadania wykonuje przy pomocy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Organizację Urzędu określa statut nadany w drodze zarządzenia Prezesa Rady Ministrów. Statut, nadany Urzędowi na mocy zarządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 grudnia 2001 r. na podstawie art. 29 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie

konkurencji i konsumentów (jednolity tekst: Dz.U. z 2005 r. Nr 244, poz. 2080 ze zm.); został uchylony z dniem 21 kwietnia 2007 r. w związku z wejściem w życie nowej ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wobec treści jej art. 136 ust. 1, który enumeratywnie wymienia przepisy wykonawcze zachowujące moc do czasu wydania nowych przepisów wykonawczych. W przepisach tych nie został wymieniony dotychczasowy statut. Urząd otrzymał nowy statut dopiero na podstawie zarządzenia Prezesa RM z dnia 20 czerwca 2007 r. (M.P. Nr 39, poz. 451), które weszło w życie w dniu 1 lipca 2007 r. Wobec tego w dacie wniesienia pozwu (17 maja 2007 r.) Urząd nie miał obowiązującego statutu. Nie było więc podstawy prawnej do upoważnienia na mocy § 2 statutu Zastępcy Dyrektora Departamentu Polityki Konsumenckiej UOKiK do wystąpienia z powództwem. Przepis § 2 ust. 3 statutu z 2001 r. (tak samo - statutu z 2007 r.) przyznał Prezesowi UOKiK uprawnienie do upoważniania pracowników Urzędu wymienionych w postanowieniach statutu do „podejmowania decyzji w określonych sprawach w imieniu Prezesa UOKiK”. Jednakże chociaż ustawa określa szereg zadań Prezesa UOKiK (art. 31 ustawy), to nie upoważnia go do występowania z powództwami w sprawach o uznanie postanowień wzorca za niedozwolone. Sąd Apelacyjny odwołał się także do treści art. 25 zdanie 2 uokik, zgodnie z którym „przepisów ustawy nie stosuje się do spraw o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone”. Oznacza to, że Prezes UOKiK nie może upoważnić pracowników podległego mu Urzędu do reprezentowania go w sprawie sądowej o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Wyłączone jest bowiem zastosowanie przepisów ustawy - w tym przepisów dotyczących sposobu działania Prezesa UOKiK - w postępowaniach sądowych w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. W uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego wskazano również, że upoważnienie do wydania decyzji w sprawach z zakresu właściwości Prezesa UOKiK ma zupełnie inny charakter niż upoważnienie procesowe do występowania w sprawie w charakterze pełnomocnika procesowego Prezesa UOKiK, ponieważ uprawnienie do występowania z powództwem nie wynika z przepisów uokik, ale z Kodeksu postępowania cywilnego Prezes UOKiK nie mógł zatem udzielić upoważnienia do występowania w jego imieniu z pozwem w sprawie o uznanie postanowień wzorca za niedozwolone na podstawie uokik. Sąd Apelacyjny rozważył, czy Prezes UOKiK mógłby udzielić takiego pełnomocnictwa pracownikowi na podstawie art. 87 § 2 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał, że Prezes UOKiK nie jest przedsiębiorcą i nie posiada osobowości prawnej. Nie może też zostać uznany za jednostkę

organizacyjną Skarbu Państwa, która wytaczając powództwo o uznanie wzorca za niedozwolony występuje jako *stationes fisci*. Do wytoczenia powództwa został bowiem upoważniony Prezes UOKiK, a nie działający w imieniu Skarbu Państwa Prezes UOKiK. W rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania cywilnego to Prezes UOKiK jest stroną postępowania w sprawie o uznanie wzorca za niedozwolony, a jako strona nieposiadająca osobowości prawnej i niebędąca przedsiębiorcą może udzielić pełnomocnictwa wyłącznie na podstawie art. 87 § 1 k.p.c. Sąd Apelacyjny wskazał także na to, że jedynie w sprawach z zakresu ochrony konkurencji wymienionych w art. 479²⁸ § 1 k.p.c. - na podstawie art. 479²⁹ § 3 k.p.c. - pracownik Urzędu może być pełnomocnikiem Prezesa UOKiK. Na tej podstawie Sąd Apelacyjny skłania się ku stanowisku, zgodnie z którym pracownik Urzędu nie może być pełnomocnikiem Prezesa UOKiK w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Z przedstawionego przez Sąd Apelacyjny stanu faktycznego sprawy wynika, że wytoczenie przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów powództwa o uznanie wskazanych w pozwie postanowień wzorca umowy za niedozwolone oraz następnie dokonywanie przez niego czynności procesowych wzbudziło kontrowersję dotyczącą reprezentacji Prezesa UOKiK przed sądem, kontrowersję szerszą od zagadnienia działania przez pełnomocnika procesowego. Działająca za prezesa UOKiK Monika S. dyrektor Departamentu Polityki Konsumenckiej w postępowaniu apelacyjnym legitymowała się pełnomocnictwem upoważniającym do wniesienia apelacji oraz „do podpisywania innych pism procesowych w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym”. Nie budzi wątpliwości dokonana zatem przez Sąd Apelacyjny kwalifikacja sytuacji procesowej Moniki S. jako pełnomocnika procesowego Prezesa UOKiK; przynajmniej w zakresie postępowania apelacyjnego odpowiada ona stanowisku Prezesa UOKiK powołującego się w udzielonym pełnomocnictwie na art. 86 k.p.c. Nie jest natomiast w pełni jasne to jakie znaczenie nadawał Prezes UOKiK „upoważnieniu” z dnia 11 kwietnia 2007 r., temu upoważnieniu na podstawie którego Monika S. podpisała w imieniu Prezesa pozew. Wprawdzie także w tym dołączonym do pozwu upoważnieniu, powołano - jako podstawę - art. 86 i art. 87 § 2 k.p.c., co wskazywałoby na nadanie mu znaczenia pełnomocnictwa procesowego,

jednakże powołany art. 86 k.p.c. dopuszcza działanie stron i ich organów „osobiście”, a ponadto w tym „upoważnieniu”, a więc w dokumencie nienazwanym pełnomocnictwem, jako jego podstawę powołano także § 2 statutu Urzędu Ochrony Konkurencji (obowiązującego w dacie upoważnienia), który w ust. 3 przewidywał możliwość upoważnienia pracowników Urzędu „do podejmowania decyzji w określonych sprawach w jego imieniu”. Stwierdzając powyższe należy na tym poprzestać, bez rozpatrzenia kwestii form w jakich Prezes UOKiK może działać przed sądem „osobiście” w rozumieniu art. 86 k.p.c. Kwestia ta bowiem nie została objęta zagadnieniem prawnym przedstawionym Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia w trybie art. 390 § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy nie może zaś, szanując właściwość Sądu drugiej instancji, wyjść poza granice zagadnienia prawnego, które ten Sąd określił w postanowieniu z dnia 8 lipca 2008 r., ograniczając w ten sposób, przynależną mu w rozpoznawanej sprawie władzę sądowniczą (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 30 marca 1999 r., III CZP 62/98, OSNC 1999 nr 10, poz. 166).

Pozostając w granicach przedstawionego zagadnienia Sąd Najwyższy rozstrzygnął kwestię dopuszczalności działania Prezesa UOKiK przed sądem przez pełnomocnika, będącego pracownikiem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. W tym przedmiocie decydując tylko w zakresie niezbędnym, uwzględniono kwestię struktur w jakich następuje wykonywanie zadań przez Prezesa UOKiK. Merytoryczne rozpoznanie przedstawionego zagadnienia można zacząć od oczywistego raczej stwierdzenia, iż źródła prawne odpowiednie do przedmiotu tego zagadnienia, będącego sytuacją postępowania (działania przez pełnomocnika w określonym postępowaniu) muszą dotyczyć norm postępowania. Niewątpliwie jest także to, że skoro chodzi o postępowanie sądowe, toczące się według procedury określonej w Kodeksie postępowania cywilnego, to w odpowiednich przepisach tego Kodeksu znajdują się poszukiwane regulacje. Zanim zostaną one wskazane trzeba zaznaczyć, że procedura sądowa (Kodeks postępowania cywilnego) ma tu pełną wyłączność; w szczególności w sprawie sądowej nie wchodzi w rachubę zastosowanie procedury administracyjnej (kpa), nie jest także możliwe sięgnięcie do przepisów postępowania zawartych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

O niepodleganiu działania Prezesa UOKiK w postępowaniu sądowym przez pełnomocnika procesowego przepisom postępowania zawartym w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów przesądza to, że postępowanie takie o jakie chodzi w sprawie, to jest postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za

niedozwolone, zostało uregulowane wyłącznie w Kodeksie postępowania cywilnego (por. rozdział 3 Działu IVa Tytułu VII). Nie ma w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów żadnej regulacji w tym przedmiocie, a pełną jasność w tej kwestii zapewnia art. 25 uokik potwierdzający, iż „przepisów ustawy nie stosuje się do spraw o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone”. Kompetencja Prezesa UOKiK w postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone ma swą źródłową podstawę wyłącznie w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego. Dotyczy ona zadania Prezesa, o którym mowa w art. 31 pkt 17 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, to jest zadania określonego w „ustawach odrębnych”.

Mając na uwadze powyższe ustalenie wyłączności sądowej procedury cywilnej należy określić konsekwencje prawnoprocesowe powierzonej (w art. 479³⁸ § 1 k.p.c.) Prezesowi UOKiK, kompetencji do wytoczenia powództwa w sprawach rozpoznawanych według przepisów rozdziału poświęconego postępowaniu w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone. Nie może tu chodzić o nic innego jak tylko o wyposażenie Prezesa UOKiK w uprawnienie bycia powodem, że Prezes może wytoczyć powództwo, a gdy już to zrobi, to staje się powodem ze wszystkimi atrybutami sytuacji procesowej powoda przewidzianymi w procedurze cywilnej dla tego postępowania. Uzyskawszy status strony (powoda) postępowania sądowego wszczętego wniesieniem pozwu, Prezes UOKiK ma zdolność sądową, a nie jakakolwiek inna struktura z którą jest powiązany. Chodzi tu bowiem o „wyposażenie” w przedmiotową kompetencję centralnego organu administracji rządowej właściwego w sprawach ochrony konkurencji i konsumentów (art. 29 ust. 1 ustawy o okik). Działając w ramach zakresu działania jako centralny organ administracji publicznej (rządowej) Prezes UOKiK, jest jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną wykonując zadania (kompetencje) własne o charakterze publicznym i w swoim imieniu. Nie może więc być traktowany w tym postępowaniu inaczej jak tylko według przyznanej mu przepisem szczególnym zdolności sądowej. W szczególności wyłączone jest stosowanie do Prezesa UOKiK przepisu art. 67 § 2 k.p.c., określającego dokonywanie czynności procesowych za Skarb Państwa przez organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Prezes UOKiK korzystający z przyznanej mu legitymacji nie jest reprezentantem Skarbu Państwa, bo Skarb Państwa nie jest stroną tego postępowania.

Postępowanie w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone jest szczególnym rodzajem postępowania odrębnego w sprawach gospodarczych. Jeśli przepisy Kodeksu postępowania cywilnego dotyczące postępowania odrębnego nie przewidują odmiennych uregulowań w odniesieniu do określonych instytucji procesowych, należy w tym zakresie - zgodnie z art. 13 § 2 k.p.c. - stosować przepisy o procesie o ile nie kolidują one z przepisami dotyczącymi postępowania odrębnego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 351/99, OSNC 2000 nr 3, poz. 47; postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2004 r., III SZP 1/04, OSNP 2005 nr 8, poz. 118; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 20 lutego 2008 r., III SZP 1/08, OSNP 2008 nr 19-20, poz. 304). Ponieważ przepisy rozdziału 3 Działu IV a Tytuł VII Kodeksu postępowania cywilnego nie normują odrębnie reprezentacji podmiotów legitymowanych do wystąpienia z powództwem o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, to kwestię dopuszczalności występowania przez pracownika UOKiK w charakterze pełnomocnika Prezesa UOKiK w postępowaniu objętym zakresem normowania przedmiotowego rozdziału, należy rozstrzygnąć na podstawie przepisów dotyczących stron, w szczególności art. 86 i art. 87 k.p.c. Stosownie do art. 86 k.p.c. strony i ich organy lub przedstawiciele ustawowi mogą działać przed sądem osobiście lub przez pełnomocnika, według wyboru strony. Przepis art. 87 k.p.c. określa kto może być w postępowaniu cywilnym pełnomocnikiem strony i jest katalogiem zamkniętym. Osoba spoza tego katalogu nie może być skutecznie ustanowiona pełnomocnikiem strony (T.Ereciński w [:] T.Ereciński, J.Gudowski, M.Jedrzejewska: Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego, Część pierwsza. Postępowanie rozpoznawcze, Warszawa 2002, s. 228), chyba że przepisy szczególne, w tym przepisy o postępowaniach odrębnych, wprost przewidują taką możliwość, jak to ma miejsce np. w art. 479²⁹ § 3 k.p.c., który rozszerza krąg osób mogących być pełnomocnikami procesowymi o pracowników UOKiK. Jednakże przepis ten dotyczy wyłącznie postępowań w sprawach z zakresu ochrony konkurencji, określonych w rozdziale 2 Działu IVa Tytuł VII Kodeksu postępowania cywilnego. Nie może natomiast dotyczyć postępowania w sprawach o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone, które normuje rozdział 3 Działu IVa tego Kodeksu, a zatem na podstawie art. 479²⁹ § 3 k.p.c. pracownicy UOKiK mogą być pełnomocnikami Prezesa UOKiK tylko w sprawach wymienionych w art. 479²⁸ § 1 pkt 1-4 k.p.c.

Zezwolenie ustawodawcy na to, ażeby określony organ państwowy, wyposażony w zdolność procesową, mógł działać w postępowaniu sądowym przez pełnomocnika ustanowionego spośród pracowników urzędu będącego jego strukturą pomocniczą odnosi się także do organów regulacyjnych - w postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji energetyki (art. 479⁵¹ k.p.c.), w postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji telekomunikacji i poczty (art. 479⁶² k.p.c.) i w postępowaniu w sprawach z zakresu regulacji transportu kolejowego (art. 479⁷³ k.p.c.). Każda z tych regulacji ma ona charakter regulacji specjalnej, polegającej na rozszerzającym dostosowaniu katalogu osób uprawnionych do wykonywania pełnomocnictwa procesowego z art. 87 k.p.c., do postępowań sądowych z udziałem organów, które - przed przeniesieniem sprawy na drogę sądową (na skutek odwołania lub zażalenia) - prowadziły odpowiednie postępowania na podstawie odrębnych regulacji procesowych z zaangażowaniem pracowników struktur pomocniczych odpowiednich organów.

W systemowym kontekście powyższych regulacji tym bardziej pewnie przedstawia się wniosek o braku podstawy prawnej do rozszerzenia katalogu pełnomocników z art. 87 k.p.c. w stosunku do Prezesa UOKiK w przedmiotowym postępowaniu, zasadniczo innym od wymienionych wyżej postępowań sądowych wynikających z odwołań od decyzji (zażeń na postanowienia) organów regulacyjnych. Wobec tego, że rozpatrywanego postępowania nie obejmują specjalne regulacje pełnomocnictwa, to do działania Prezesa UOKiK przez pełnomocnika w tym postępowaniu zastosowany być musi przepis ogólny, to jest art. 87 § 1 k.p.c. Nie może natomiast, w zakresie regulacji ogólnej być zastosowany art. 87 § 2 k.p.c., dotyczący pełnomocników osoby prawnej lub przedsiębiorcy. Prezes UOKiK bowiem nie jest osobą prawną, a w przedmiotowym postępowaniu uzyskał czynną legitymację procesową wyłącznie ze względu na posiadany status centralnego organu administracji rządowej. Tak więc, zgodnie z art. 87 § 1 k.p.c. pełnomocnikiem Prezesa UOKiK nie może być pracownik UOKiK, chyba że jest adwokatem lub radcą prawnym.

Bacząc na to, by roztrąsane zagadnienia nie wykraczały poza zakres zagadnienia prawnego przedstawionego Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia, nie rozstrzygając o sposobie działania przez Prezesa UOKiK osobiście w rozumieniu art. 86 k.p.c., stwierdzić trzeba, że także zawarte w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów przepisy dotyczące ustroju Prezesa UOKiK (por. przepisy Działu V rozdziału 1 ustawy z 16 lutego 2007 r.) nie stwarzają podstawy do zmodyfikowania powyższych ustaleń wynikających z kompetencji Prezesa określonych ustawą procesową

(k.p.c.). Należy zauważyć, że chodzi tu o kompetencję szczególną ze względu na jej przedmiot (uprawnienie do wytoczenia specjalnego powództwa), kompetencję o charakterze procesowym realizowaną w postępowaniu sądowym w procedurze tego postępowania oraz kompetencję szczególną w stosunku do zakresu działania Prezesa ukształtowanego w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów (art. 31 pkt 17 tej ustawy). Nie jest zatem wystarczającą podstawą do niezastosowania ustawowych przepisów postępowania sądowego, albo do ich istotnej modyfikacji, art. 29 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, stanowiący, że Prezes Urzędu wykonuje swoje zadania przy pomocy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów. Wykonywanie zadania nie mogłoby w tym wypadku polegać na jego przekazaniu strukturze pomocniczej, niewyposażonej bezpośrednio przez ustawę w określone kompetencje. Konsekwentnie do tego, podstawy do swoistego przekazania kompetencji nie stwarzają przepisy statutu Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, skoro statut ten - stosownie do art. 34 ustawy - nadawany jest w drodze zarządzenia Prezesa Rady Ministrów dla spraw określających „organizację Urzędu”; organizację Urzędu a nie wykonywanie kompetencji należącej do Prezesa Urzędu jako centralnego organu administracji rządowej.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy rozstrzygnął przedstawione zagadnienie prawne odpowiadając na pytanie przedstawione przez Sąd Apelacyjny w Warszawie.

=====